

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 8. mars 2013

1005025SA GB
Málalykill: 382

Efni: Viðbótarumsögn við frv. til náttúruverndarlaga, 429. mál

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur yfirfarið breytingartillögur umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis við frumvarp til náttúruverndarlaga.

Ýmsar breytingar sem umhverfis- og samgöngunefnd leggur til á frumvarpinu koma ágætlega til móts við athugasemdir sveitarfélaga og samtaka þeirra. Alvarlegum umkvörtunarefnum við frumvarpið hefur þannig fækkað töluvert.

Að áliti sambandsins myndu sveitarstjórnir samt almennt vilja sjá frumvarpið unnið betur áður en það verði lagt fram á næsta þingi. Í því sambandi vísar sambandið sérstaklega til umsagna einstakra sveitarfélaga þar sem koma fram ábendingar um ýmis atriði sem ekki er fjallað um í umsögn sambandsins.

Sambandið vill koma á framfæri eftirfarandi ábendingum við breytingartillögur nefndarinnar:

Í **18. tl. 5. gr.** er svohljóðandi skilgreining á orðunum *Ræktað land*: Land sem nýtt er til framleiðslu nytjajurta með íhlutun, svo sem sléttun, þurrkun, áburðargjöf, jarðvinnslu, sáningu eða öðrum ræktunaraðgerðum. Landið telst óræktað eftir langvarandi notkunarleysi. Skóglendi telst ræktað land þangað til trén hafa náð þeim þroska að venjuleg umferð sakar ekki. Lóð undir frístundahús í notkun telst ræktað land í skilningi laga þessara, sbr. 2. mgr. 1. gr. og 3. tl. 2. gr. laga um frístundabyggð og leigu lóða undir frístundahús, nr. 75/2008.

Að áliti sambandsins þarfnast þessi skilgreining frekari skoðunar. Sérstaklega virkar setningin um skóglendi undarleg. Hættir skóglendi að vera ræktað land þegar tré hafa náð þroska?

Æskilegt virðist að létta á skilgreiningunni og er í því sambandi lagt til að færa síðustu setninguna í 18. tl. inn sem efnisreglu í 18. gr. frumvarpsins. Hlýtur að vera hægt að segja hreint út að umferðarréttur almennings nái ekki til frístundahúsalóða, þó með fyrirvara um umferðarrétt almennings á vatnsbökkum, sbr. 26. gr.

Í **26. tl. 5. gr.** er orðið *Þéttbýli* skilgreint svo: Svæði afmarkað með sérstökum merkjum sem tákna þéttbýli.

Þessa skilgreiningu þarf að skoða miklu betur. Orðalag í frumvarpinu virðist eingöngu þjóna því hlutverki að skilgreina þéttbýlismörkin m.t.t. þjóðvega en þéttbýlismörkin eru eðli máls samkvæmt á fleiri stöðum, þ.e. þar sem byggðin endar. Að áliti sambandsins væri frekar ástæða til þess að vísa til samþykkt skipulags í þessu samhengi.

15. gr. frumvarpsins fjallar um náttúruverndarnefndir. Að teknu tilliti til breytingartillagna nefndarinnar hljóðar greinin svo:

„Á vegum hvers sveitarfélags starfar þrjú til sjö manna náttúruverndarnefnd sem sveitarstjórn kýs til fjögurra ára í senn, sbr. þó 3. mgr. 37. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011. Sveitarstjórn ákveður fjölda nefndarmanna. Sveitarstjórn velur jafnframt formann og setur nefndinni erindisbréf. Varamenn skulu kosnir með sama hætti. Sveitarstjórnir greiða kostnað sem hlýst af störfum náttúruverndarnefnda nema öðruvísi sé ákveðið. Umhverfisstofnun skal tilkynnt eftir hverjar sveitarstjórnarkosningar um kjör í náttúruverndarnefndir. Sveitarfélög geta haft samvinnu við nágrannasveitarfélög um starfrækslu náttúruverndarnefnda.

Náttúruverndarnefndir skulu vera sveitarstjórnnum til ráðgjafar um náttúruverndarmál. Skulu þær stuðla að náttúruvernd hver á sínu svæði, m.a. með fræðslu og umfjöllun um framkvæmdir og starfsemi sem líklegt er að hafi áhrif á náttúruna, og gera tillögur um úrbætur til sveitarstjórna og Umhverfisstofnunar.

Náttúruverndarnefndir skulu leita aðstoðar og ráðgjafar Umhverfisstofnunar þegar ástæða er til. Stofnunin, fulltrúar náttúruverndarnefnda og forstöðumenn náttúrustofa skulu halda a.m.k. einn sameiginlegan fund á ári. Náttúruverndarnefndir skulu veita Umhverfisstofnun yfirlit yfir störf sín með skýrslu í lok hvers árs.

Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um hlutverk náttúruverndarnefnda og tengsl þeirra við náttúrustofur samkvæmt lögum um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur, nr. 60/1992.“

Ekki virðist tilefni til ágreinings um þessa grein eftir breytingar. Hins vegar má gjarnan koma fram í nefndarálitum að Umhverfisstofnun hefur ekkert samband haft við Samband íslenskra sveitarfélaga um undirbúning funda skv. 3. gr., öfugt við t.d. Skipulagsstofnun, sem nýtur góðs af aðkomu sambandsins að undirbúningi og kynningu árlegra samráðsfunda um skipulagsmál. Þarf varla að taka fram að síðarnefndu fundanna eru mun fjölsóttari.

Í **25. gr.** er fjallað um heimildir Umhverfisstofnunar til að takmarka umferð eða loka svæðum í óbyggðum ef hætta er á verulegu tjóni af völdum ágangs á svæðið.

Sambandið leggur til að í greininni verði kveðið skýrt um skyldu UST til samráðs við sveitarfélag sem málið varðar áður en ákvörðun er tekin um ráðstafanir samkvæmt greininni.

Í **37. gr.** er ráðherra veitt heimild til að kveða á um tímabundið bann við framkvæmdum eða nýtingu sem skaðað getur verndargildi náttúruminja sem teknar eru á framkvæmdaáætlun (B-hluta). Bannið gildir í þrjú mánuði. Ráðherra er að þeim tíma loknum heimilt að ítreka bannið með sérstakri ákvörðun og gildir það þá þar til auglýsing um friðlýsingu eða friðun hefur verið birt en verði ekki af friðlýsingu eða friðun innan fimm ára frá hinu upphaflega banni fellur það niður. Um undanþágu frá banni samkvæmt

Þessari málsgrein fer skv. 41. gr. að breyttu breytanda. Um náttúruminjar á Bhluta náttúruminjaskrár gilda að öðru leyti ákvæði 3. og 4. mgr.

Að áliti sambandsins eru breytingar sem gerðar hafa verið á greininni til bóta en ákvæðið þyrfti samt að vinna betur. Í greininni er t.d. ekkert tekið fram um hvaða vinna þurfi að fara fram á þeim þrem mánuðum sem bráðabirgðabann er í gildi. Ekki er heldur nefnt hvaða samráðsferli þurfi að fara í gang áður en ákvörðun er tekin um ítrekun banns. Sambandið telur brýnt að tryggja aðkomu sveitarfélaga sem málið varðar að slíkum ákvörðunum.

Í **2. mgr. 45. gr.** telur sambandið betra orðalag að segja „.....og eðlilega þróun þess“.

3. mgr. 57. gr. Skýringar í nefndaráliti á orðalaginu „brýn nauðsyn“ eru til ákveðinna bóta en samt alls ekki nægjanlegar. Sambandið ítrekar því óánægju með orðalagið „Óheimilt er að raska....nema brýna nauðsyn beri til.“ Eðlilegt væri að lagatextinn endurspegli þá hugsun sem fram kemur í nefndaráliti, þannig að ljóst sé að heimilt er að leyfa framkvæmdir sem eru eðlilegur þáttur í nýtingu landeigenda, svo sem heimarafstöðvar og viðlíka framkvæmdir.

Sambandið leggur sérstaka áherslu á að orðalag greinarinnar verði ekki til þess að nánast allar ákvarðanir sveitarfélaga um leyfisveitingar verði kærðar á þeim grundvelli að framkvæmd þyki ekki nauðsynleg. Í þessu sambandi vill sambandið minna á að meginreglur II. kafla frumvarpsins fela að mörgu leyti í sér sömu reglu. Einnig eru breytingar fyrirhugaðar á lögum um mat á umhverfisáhrifum sem ættu að leiða til þess að áhrif fyrirhugaðra framkvæmda á svæði sem njóta sérstakrar verndar liggi ljósar fyrir áður en kemur að leyfisveitingarferlinu. Afstaða sambandsins er því sú að sú breyting sem felst í 3. mgr. 57. gr. sé með öllu óþörf.

6. mgr. 57. gr. Orðalagsbreyting nefndarinnar er alls ekki til bóta. Er ástæða til að benda á að umsagnir eru alls ekki alltaf svo skýrar að hægt sé að tala um „niðurstöðu“ umsagnaraðila. Verður raunar að telja það orðalag einstaklega óheppilegt m.t.t. hlutverks umsagnaraðila almennt, þar sem álit þeirra er almennt aðeins leiðbeinandi fyrir það stjórnvald sem ákvörðun tekur í hverju máli. Betra orðalag væri: „.....fari hún gegn áliti eða tillögum umsagnaraðila.“

68. gr. Orðalagsbreytingar eru til bóta en sambandið ítrekar ósk um að sett verði ákvæði um tímafesti vegna umsagna UST og Náttúrufræðistofnunar.

81. gr. Sambandið tekur undir það álit Skútustaðahrepps að umsýsluáætlun ætti að liggja fyrir mun fyrr í friðlýsingarferlinu. Drög að henni ættu að lágmarki að liggja fyrir áður en friðlýsing tekur gildi.

82. gr. Sambandið telur ekki heppilegt, miðað við núverandi lagaumhverfi þjóðgarða að segja í 1. mgr. 82. gr. að starfsmenn þjóðgarða séu starfsmenn UST. Verður ekki séð hvaða nauðsyn er á því orðalagi.

Að öðru leyti en að framan greinir vísar sambandið til umsagnar sinnar um frumvarpið auk umsagna einstakra sveitarfélaga.

Virðingarfyllst
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason

sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs